

2. Vyjíždka za prací

2.1 Vývoj vyjíždky za prací a její intenzity

Při sčítání lidu v roce 2001 měl Zlínský kraj 272 340 zaměstnaných osob. Od tohoto počtu je nutno pro hodnocení vyjíždky za prací odečíst 1 554 pracujících studentů a učňů. Za výchozí údaj tak budeme nadále považovat 270 786 zaměstnaných osob. Z tohoto počtu 247 278 osob (91,3 %) **vyjíždělo za prací**. Zbývajících 23 508 nevyjíždějících zaměstnaných osob zřejmě vykonávalo práci doma.

Z vyjíždějících do zaměstnání 7 691 osob neuvedlo místo pracoviště, takže údaje za ně nelze zahrnout do dalšího zpracování. Pro další rozbor tak zbývá 239 587 vyjíždějících, z nichž 118 632 osob (tj. 49,5 %) neopouští při cestě za prací obec svého bydliště a 120 955 osob (tj. 50,5 %) cestuje za prací mimo obec.

Tab. 2.1 Základní ukazatele dojíždky za prací v letech 1991 a 2001

Kraj, okres		Vyjíždějící z obce				Dojíždějící do obce			
		celkem	v tom		denně	celkem	v tom		denně
			muži	ženy			muži	ženy	
Kraj celkem	1991	132 369	79 072	53 297	117 882	127 074	73 716	53 358	117 995
	2001	120 955	72 772	48 183	100 856	114 980	68 170	46 810	102 008
Kroměříž	1991	23 330	13 946	9 384	20 949	21 167	12 037	9 130	19 674
	2001	21 675	13 318	8 357	18 343	18 613	11 062	7 551	16 614
Uherské Hradiště	1991	42 023	25 022	17 001	36 644	34 822	19 765	15 057	33 148
	2001	35 388	21 329	14 059	28 973	29 362	16 532	12 830	26 407
Vsetín	1991	28 443	17 100	11 343	25 489	26 766	15 688	11 078	24 742
	2001	27 275	16 051	11 224	22 607	24 817	14 597	10 220	21 870
Zlín	1991	38 573	23 004	15 569	34 800	44 319	26 226	18 093	40 431
	2001	36 617	22 074	14 543	30 933	42 188	25 979	16 209	37 117

Při vyjíždce z obce připadá na vyjíždku do zahraničí jen setinový podíl. Na vyjíždku do jiných okresů kraje a do jiných krajů připadají přibližně stejně velké (více jak desetinné) podíly. Největší podíl (75,1 %) tvoří vyjíždka do jiných obcí okresu, který je zároveň nejvyšší mezi kraji České republiky. Přitom v samotném okrese Zlín je podíl vyjíždějících za prací z obce do jiné obce okresu 82,0 %, což je opět maximum ze všech okresů v republice.

Tab. 2.2 Vyjíždějící za prací v letech 1991 a 2001 podle prostorového typu dojíždky

Kraj, okres		Vyjíždějící z obce celkem	v tom							
			počet vyjíždějících				podíl vyjíždějících (v %)			
			do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje	do zahraničí 1)	do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje	do zahraničí 1)
Kraj celkem	1991	132 369	105 881	11 479	13 555	1 454	80,0	8,7	10,2	1,1
	2001	120 955	90 815	13 624	15 008	1 508	75,1	11,3	12,4	1,2
Kroměříž	1991	23 330	17 067	2 859	3 269	135	73,2	12,3	14,0	0,6
	2001	21 675	14 024	3 761	3 695	195	64,7	17,4	17,0	0,9
Uherské Hradiště	1991	42 023	31 644	5 248	4 480	651	75,3	12,5	10,7	1,5
	2001	35 388	25 442	4 971	4 520	455	71,9	14,0	12,8	1,3
Vsetín	1991	28 443	23 714	1 253	3 296	180	83,4	4,4	11,6	0,6
	2001	27 275	21 317	2 058	3 594	306	78,2	7,5	13,2	1,1
Zlín	1991	38 573	33 456	2 119	2 510	488	86,7	5,5	6,5	1,3
	2001	36 617	30 032	2 834	3 199	552	82,0	7,7	8,7	1,5

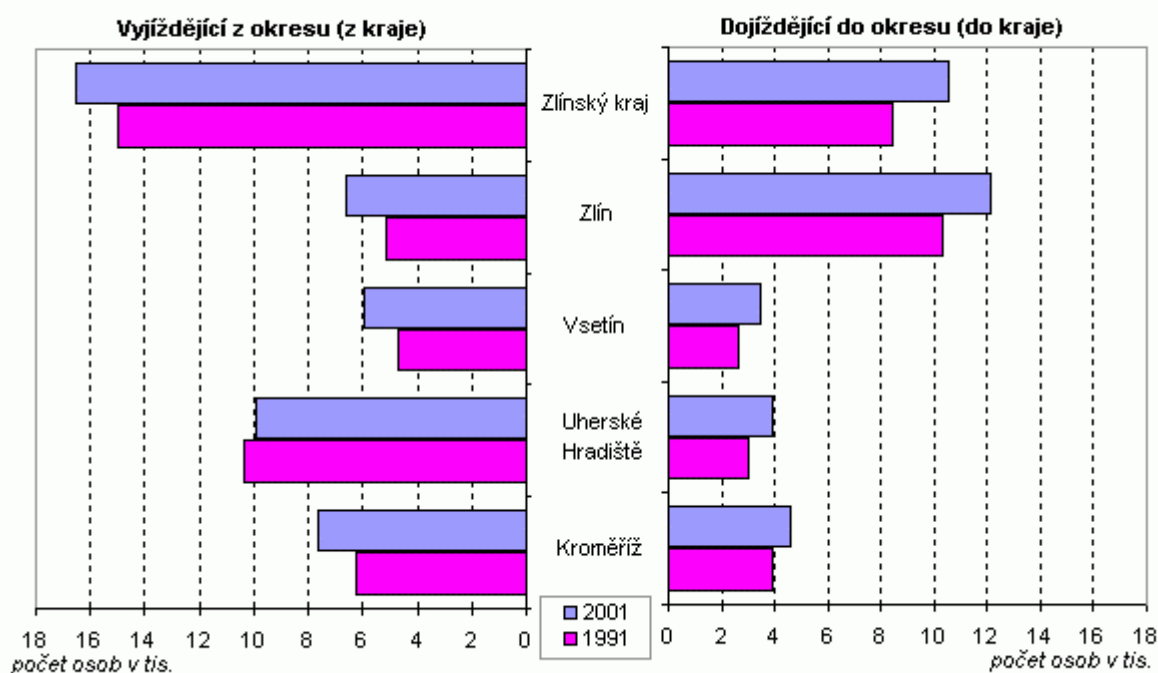
¹⁾ v roce 1991 včetně vyjíždějících na Slovensko

Údaje o počtu vyjíždějících za prací z jednotlivých sčítání lidu nejsou plně srovnatelné. Důvodem jsou jednak metodické změny (viz. kapitola Metodické vysvětlivky) a jednak změny sídelní struktury. V roce 1980 se na území Zlínského kraje nacházelo 269 obcí, v roce 1991 se vlivem dezintegrace obcí jejich počet zvýšil na 278 obcí a tento vývoj pokračoval až do roku 2001, kdy počet obcí Zlínského kraje vzrostl na 304.

Úbytek vyjíždějících ve srovnání s rokem 1991 byl největší měrou ovlivněn poklesem počtu zaměstnaných osob. Zatímco v roce 1991 bylo v kraji sečteno 307 121 zaměstnaných, o deset let později klesl jejich počet o 34 781 osob. Pokles počtu zaměstnaných osob byl způsoben především nárůstem nezaměstnanosti (o 20 457 osob) a dále změnou v započítávání žen na mateřské dovolené (o 13 641 osob), kdy v roce 2001 nebyly do této skupiny ekonomicky aktivních zaměstnaných osob dále započítávány ženy na tzv. další mateřské dovolené.

Počet zaměstnaných ve Zlínském kraji se ve sledovaném období let 1991 – 2001 celkově snížil o 11,3 %, počet vyjíždějících z obce klesl jen o 8,6 % (o 11 414 osob). Snížil se pouze počet vyjíždějících do jiné obce okresu (o 14,2 %). Relativní nárůst nastal u vyjížděky do jiného okresu kraje (o 18,7 %), do jiného kraje (o 10,7 %) i do zahraničí (o 3,7 %). To ukazuje na ochotu lidí cestovat za prací na delší vzdálenosti. Pokles celkové vyjížděky tak vznikl pouze důsledkem snížení počtu vyjíždějících do jiné obce okresu, které zvýšení vyjížděk do jiných okresů a do zahraničí nevykompenzovalo.

Vyjíždka a dojíždka za prací z okresů kraje v letech 1991 a 2001

Vyjíždku i dojíždku za prací v letech 1991 a 2001 z / do jednotlivých okresů kraje a celého Zlínského kraje a rovněž jedinou odlišnost jejich rostoucích trendů, tj. pokles vyjížděky z okresu Uherské Hradiště o 433 osob, znázorňuje výše uvedený graf. I tak je nadále vyjíždka z tohoto okresu nejvyšší v kraji.

Tab. 2.3 Dojíždějící za prací v letech 1991 a 2001 podle prostorového typu dojížděky

Kraj, okres		Dojíždějící do obce celkem ¹⁾	v tom					
			počet dojíždějících			podíl dojíždějících (v %)		
			z jiné obce okresu	z jiného okresu kraje	z jiného kraje	z jiné obce okresu	z jiného okresu kraje	z jiného kraje
Kraj celkem	1991	125 775	105 881	11 479	8 415	84,2	9,1	6,7
	2001	114 980	90 815	13 624	10 541	79,0	11,8	9,2
Kroměříž	1991	21 018	17 067	1 137	2 814	81,2	5,4	13,4
	2001	18 613	14 024	1 456	3 133	75,3	7,8	16,8
Uherské Hradiště	1991	34 620	31 644	1 080	1 896	91,4	3,1	5,5
	2001	29 362	25 442	1 424	2 496	86,6	4,8	8,5
Vsetín	1991	26 365	23 714	786	1 865	89,9	3,0	7,1
	2001	24 817	21 317	1 036	2 464	85,9	4,2	9,9
Zlín	1991	43 772	33 456	8 476	1 840	76,4	19,4	4,2
	2001	42 188	30 032	9 708	2 448	71,2	23,0	5,8

¹⁾ v roce 1991 bez dojíždějících ze Slovenska

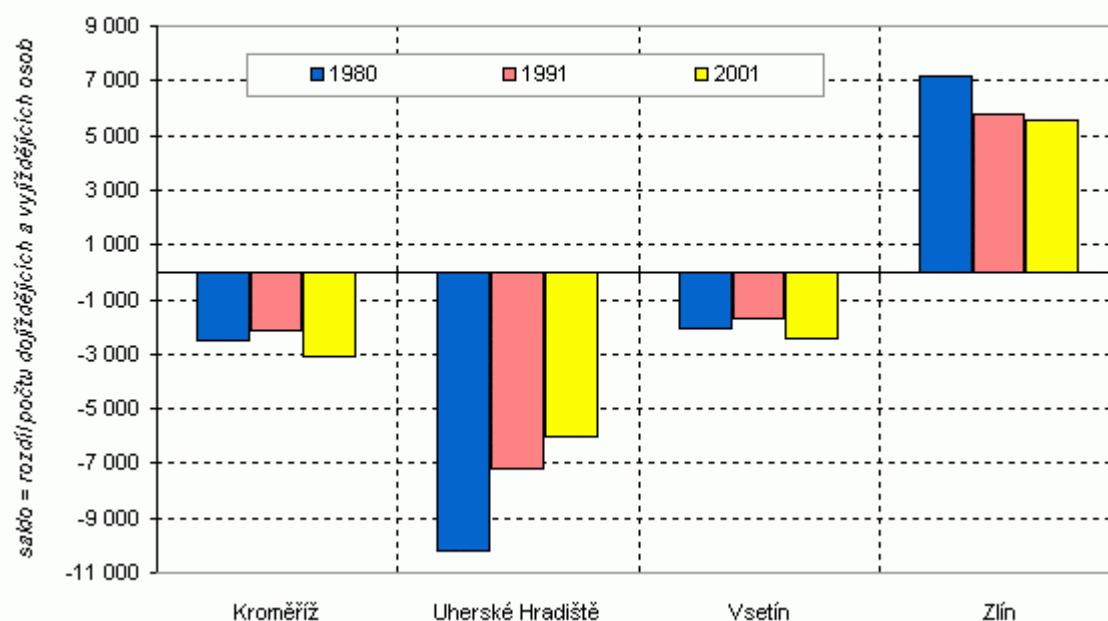
Do obcí Zlínského kraje dojíždělo v roce 2001 za prací 114 980 osob, což je o 10 795 osob (tj. o 8,6 %) méně než v roce 1991. Pokles způsobila klesající dojíždka z jiné obce okresu. Ta se během sledovaných deseti let snížila o 5,2 procentního bodu a svou úrovní 79,0 % je nyní druhou nejvyšší v republice po kraji Vysočina, jehož podíl dojíždky z jiných obcí okresu dosahuje 81,7 %. Dojíždka z jiného okresu kraje tvoří ve Zlínském kraji 11,8 % (vzrostla o 2,7 procentního bodu) a dojíždka z jiného kraje činí jen 9,2 % (vzrostla o 2,5 procentního bodu). Dojíždka do obcí okresu Zlín je specifická nejnižším podílem dojíždějících z jiné obce okresu, stejně tak z jiného kraje, ale nejvyšším podílem dojíždějících z okresu jiného kraje, čímž se stává okresem s nejvyšší dojíždkou do okresu v kraji.

Tab. 2.4 Meziokresní dojíždka za prací v kraji v letech 1980 - 2001

Kraj, okres		Dojíždějící celkem	v tom okres dojíždky			
			Kroměříž	Uherské Hradiště	Vsetín	Zlín
Kraj celkem	1980	13 208	1 202	1 087	944	9 975
	1991	11 479	1 137	1 080	786	8 476
	2001	13 624	1 456	1 424	1 036	9 708
v tom okres vyjíždky:						
Kroměříž	1980	3 050	x	84	395	2 571
	1991	2 859	x	97	332	2 430
	2001	3 761	x	165	275	3 321
Uherské Hradiště	1980	6 803	351	x	85	6 367
	1991	5 248	268	x	57	4 923
	2001	4 971	332	x	72	4 567
Vsetín	1980	1 205	145	23	x	1 037
	1991	1 253	116	14	x	1 123
	2001	2 058	201	37	x	1 820
Zlín	1980	2 150	706	980	464	x
	1991	2 119	753	969	397	x
	2001	2 834	923	1 222	689	x

Zatímco se **meziokresní dojíždka** za prací v kraji mezi lety 1980 – 1991 snižovala, od roku 1991 vzrostla o 2 145 osob a ke zvýšení došlo ve všech okresech kraje. Více jak 70 % se na ní podílí dojíždka do okresu Zlín. Nejvíce (4 567 pracujících) dojíždí do zlínského okresu z okresu Uherské Hradiště. Nejméně početná je dojíždka z okresu Uherské Hradiště do okresu Vsetín (pouze 37 vyjíždějících). Podíl meziokresní dojíždky do okresu Zlín na celkovém počtu dojíždějících v kraji v období let 1991 až 2001 poklesl ze 73,8 % na 71,3 %, zatímco do ostatních okresů Zlínského kraje posílil.

Vývoj salda dojíždky a vyjíždky za prací podle okresů

Ve Zlínském kraji dlouhodobě (od roku 1980) převažují vyjíždějící z kraje nad dojíždějícími do kraje, saldo dojížděky je tedy záporné a v roce 2001 činilo – 5 975 osob. Ve srovnání s rokem 1980 je nižší o 21,0 %. Z krajů má kladné saldo dojížděky za prací pouze Hlavní město Praha.

Zlín je jediným okresem v kraji, který má od roku 1980 kladné saldo dojížděky, které ve sledovaném období pokleslo o 22,3 % na úroveň 5 571 osob. Nejvyšší záporné saldo dojížděky si udržuje okres Uherské Hradiště, jehož výše však od roku 1980 poklesla o 40,9 % a představuje -6 026 osob. Záporná salda dojížděky okresů Kroměříž a Vsetín jsou téměř 2 a 2,5násobně nižší, než saldo dojížděky Uherského Hradiště, jejich tendence vývoje však od roku 1991 nejsou klesající, ale naopak rostoucí. V roce 2001 překročily o 22,4 % a 20,4 % i svou úroveň z roku 1980 a činí –3 062 osob (v okrese Kroměříž) a -2 458 osob (v okrese Vsetín).